

**In anathematismum, cui Gregorius XIII. PP. Romanus
illustrissimum principem Gebhardum Truchsium,
archiepiscopum Coloniensem, S.R. Imperii electorem, etc.
damnavit nuper**

<https://hdl.handle.net/1874/9164>

44. 1677.

In Anathematismum,

CVI GREGORIVS

XIII. PP. ROMANVS ILLVSTRIS-
SIMVM PRINCEPVM GEBHARDVM

Truchesium Archiepiscopum Colonien-
sem, S. R. Imperij Electorem, &c.
damnauit nuper.

*Leonharti VVaramundi Turingi
Admonitio.*

OMNIBVS S. R. IMPERII ET PVBLICI
Germaniæ boni studiosis apprimè utilis
& necessaria.

Lugduni Batauorum,

M. D. LXXXIII.

PIIS LECTORIBVS AC VERE
GERMANIS, LEONHARTVS
VVARAMVNDVS TVRINGVS

S.

Te & benigne Lector, finis quem ante oculos habui in hoc meo
scriptionis genere nō potest tibi non esse cognitus. Germaniam
sua bona nouisse desidero, atque vt norit meam qualemcunque
operam, fidelem certè, exhibeo in hoc argumento. Nam cū
hic anathematis peruenire non possit in manus omnium,
deinde etiam si perueniat, ab omnibus non æquè intelligi, visum nobis est bre
ue hoc anathematis interpretamentum dare in publicum, vt sine vlla Nota
rij aut sacerdotis manu sigilloūe (quod Gregorius PP. imperat) tolerabilio
re pretio volentes possint legere, & ex argumenti huius comparatione tum
perdita consilia vbi sint, tum salutaria commodiùs recognoscere, & in com
mune Germaniæ bonum incumbere. Sed quia fortè erunt qui solum anathe
matis exemplum vna perlectione cupient percurrere, nos etiam ad finem se
orsim purum putum illius exemplum, vt perlatum fuit ad nos, subiecimus.
Terogo, benigne Lector, vt hoc meum officium accipias in bonam partem:
Deum verò & Dominum Iesum Christum, vt tibi, Germaniæ to
ti, & Ecclesiæ benedicat, omneisque suos defendat ab
omni malo. Vale,

In Anathematismum,
CVI GREGORIVS XIII.
 PP. GEBHARDVM TRVCHSIVM
 ARCHIEPISCOPVM COLO-
 NIENSEM DAMNAVIT.

Leonharti Waramundi
 Turingi

ADMONITIO.

*I*quisquam hoc tempore in Ger-
 mania est qui nulla presentium
 rerum commiseratione afficitur
 aut instantium malorum metu,
 is certè non modò vir bonus, sed
 ne homo quidem dicendus est. Ac
 me quidem ut in eadem naui versantem, ut coniun-
 ctum natura lege, ut pietatis iure obstructum mise-
 ret non mediocriter conditionis istius quam sibi ob-
 latam ut in theatro spectandam gratulabuntur ex-
 teri, & Germania flebit arreptam, nisi Deus mise-
 ricordia sua paterna respexerit. Sed quia bonorum
 est omnium ut quantum possunt aqua restinguendo
 incendio afferant, qui autem nihil aut parum pos-
 sunt hi aliqua saltem significatione officium illud ex-
 pleant quod manus sua negat infirmitas: omneis vi-

ros bonos Germanicâq; pacis studiosos, quascunque partes amplectantur, oro & obsecro ut meum hoc officium quantumcunque est in bonam partem accipiant, animumq; probent, si quid in hac causa conabor demonstrare quòd non huic solùm incendio auer- tendo, sed præcauendis alijs vsui futurum putauero. Neminem Germania amantem statui offendere, in neutram partem inuehi, nemini sciens volens obloqui: tantum quàm modestissimè possum ex re præsentè grauissimè istius incendiij causas à Germania si- nu in suos autores depellere. Quapropter memori- am rerum antegestiarum non refricabimus (nam me- minerunt adhuc permulti, & molesta foret nonnul- lis earum recordatio) sed illud ipsum scriptum ana- thema sumemus expendendum quod foris ad nos an- te dies aliquot fuit importatum & acceptum magno malo nostro. Illius argumenti à Gregorio XIII. Pa- pa transmissi fundamenta, narrationes, sententi- am, effecta si explicauero, utilem planè operam Ger- mania, Christiano orbi salutarem & Deo gloriosam videbor mihi præstitisse: præsertim cum ex unico illo scripto, si quis accuratè volet recognoscere, causæ re- rum istarum omnium perdisci possint.

Inscriptio.

Ac primùm quidem nequeo satis mirari quid hoc tempore Gregorium XIII. commouerit, ut scri- ptum huiusmodi hac inscriptione oculis Germania obtruderet, Gregorius Episcopus seruus seruo- rum

rum Dei, ad futuram rei memoriam. Nam hoc inscriptionum genus, ad futuram rei memoriam, ab ijs solet usurpari, qui aut veteres sunt domini ex civili iure, aut iure gentium aliqua victoria parta dominium recens sibi comparauerunt, cuius victoria tropæa & dominationis monimenta volunt statuere. Ciuili iure quis verè Germanus annuat Gregorium Boncompanium Bononiensem in Germania libera imperium obtinere? Jure gentium si dixerit quisquam, victorias, palmas, triumphos non video: & illud magis auditum est post omnem hominum memoriam Romam Italiamq; à Germanis fuisse victam quàm ab Italis aut Romanis ipsis Germaniam. Ecce autem repente nobis in Germaniam Roma tropæum allatum: tanquam si Gregorius XIII. (ut est vigilantissimus) triumphum ante victoriam, victoriam ante belli signum, confecta denique omnia ante congressum cum hoste aut hostis conspectum accineret. Quid si fecisse dicatur diuino iure? De hoc postea viderimus. Sed tamen aut stertens Gregorius somniat, aut ius illud diuinum abdicat, quum sese nominat seruum seruorum Dei. Nam ista appellatione Spiritus Dei nusquam in sacris scripturis usus est, nisi ut maledictissimam abiectionem demonstraret, quum apud Mosem inquit, Maledictus Chanaan, seruus seruorum erit fratribus suis. Age verò demus Gregorium hunc tam bonum socium esse &

peritum artificem, ut seruat a sibi abiectioe incredibili & humilitate maxima hoc nomen aureum defecauerit, & maledictionem ab eo velut scoriam secreuerit: omnino iniuriam facit seruus & seruorum seruus, qui tropæa & monimenta instituere putat eiusmodi in alieno fundo. Hæc enim si fuerunt opus, à Domino fundi fieri & procurari oportuit: hæc à te, Gregori, fuerunt Casari, Electoribus, & S. Imperij ordinibus committenda, non in antecessum decernenda. Sed ut rem ipsam hac inscriptione omissa videamus, animaduerto in hac causa duo à nobis expendi & enarrari ordine certo oportere: unum, quid illud sit quod isto Gregorij tam authentico scripto continetur: alterum, quæ tandem effecta sint nobis ex eo scripto euentura. Antequam verò ad scripti explicationem veniamus, Germanos omnes ac verè germanos cupimus meminisse quisnam sit scripti illius autor. Primum Gregorius est Bononiensis in Italia natus non in Germania, ac proinde res Germania non curans naturalistudio. Deinde Gregorius est Roma sedens, ideoque res Germania non amplius videns quàm per corycæos & emissarios harum illarumue partium didicerit. Præterea Gregorius est Doctor iuris canonici, quo iure & diuinum infringitur quàm multis paginis & ciuile contorquetur, ac proinde ciuile nostre in Germania administrationis expers. Quid amplius? quid? Gregorius

Papa

5

Papa Romanus est, qui fidem Ecclesie Romanae dedit, ac non Germania: itaque ut tota Germania et totus dilabatur mundus, Roma sua prosequitur commodam, et Germaniam potius (ut regiones ceteras) conturbaturus est quoad sciet poteritque, quam ut illam pacem honestam perferat qua tot heroum virorumque fortium sanguine et sudore comparata est et piorum prudentissimorumque Principum et ordinum totius Imperij consilio, opera, et autoritate conseruata. Hec Germanus quisque cum animo suo reputans facile agnoscet intus consilia pacis rationesque dispiciendas esse potius quam Roma arcessendas, aut si qua forte obtrudentur, temere admittendas. Quid enim nobis, inquiet, exera haec consilia? quid aliena autoritas? quid Imperium alienum, in constituenda pace domestica? Si Roma petimus, desipimus: si accipimus, Rempub. perdimus: si ferimus, cum Repub. nos imus perditum: si offeruntur illa, ultroneam mercem putere meminimus, et eo ipso quod offertur nolentibus, subesse statuimus aliquid incommodi. Prudentis est videre non solum quid debeat, sed etiam quid possit: neutrum nos Roma docere melius potest quam nostra Germania. Hec autem ita se habere tum natura docet omniumque seculorum exempla, tum ex scripti ipsius genere paucis demonstrabimus. Quod ut commodius perficiamus, totum illud Scriptum Gregorij in tria membra distingue-

mus. Primum est de fundamento illius scripti, siue autoritate Papæ: Secundum est de facto vel causa illa quæ in scripto illo agitur: Tertium, de sententia, quam Papæ & Consistorianis visum est in ista causa dicere.

Atq; hæc fundamenti verba: Humani generis conditor & redemptor, & summus æternusque Sacerdos in cœlis regnans, sanctam Ecclesiam suam Catholicam ita B. Petro Apostolorum Principi ac eius successoribus Romanis Pontificibus regendam tradidit, vt ij super regna & gentes constituti, potestatisque diuinæ principatum in terris obtinentes, quid in ea plantari, euelli, ædificari, aut destrui opus esset, decernerent ac iudicarent. Nos igitur in eadem Apostolicæ sedis specula, quanquam tanto oneri impares, sola Dei miseratione & gratia collocati, ad satisfaciendum muneri nostro eo solertiùs incumbere debemus, quò magis huius seculi calamitosi tempestates ingrauescere & nostram vndiquaque vigilantiam requiri non ignoramus. Huius Loci summa est, potestatem Papæ velut à Christo datam nunc in hoc amplissimo Germaniæ teatro à Papa ipso predicari, tum vt dirarum suarum fulmine velut attonitos contineat suos, tum vt si eam rem quam sperat his non videntibus, alijs negligentibus & dissimulantibus confecerit, suum illud principium

um

um quod toties in Germania petijt assequatur de-
nuò. Quod autem illud est? ipsum vices Christi in
terrís gerere, imperia & regna tradere & adimere,
Electores Principesq; instituere ac destituere, omnia
denique agere, ferre, rapere arbitratus suo. Hanc ad
rem perficiendam optimum gratulatur sibi oblatum
esse argumentum: nam in eo demonstrari consilio-
rum suorum audaciam oportere, & adhiberi sermo-
nes illos rancidos & ex sanguinem fucum autoritatis
sua millies in Germania & innumeris modis confu-
tatum.

Consilium enim quod attinet, videmus quid a-
gat, sic ille rationes inquit cum animo suo. Mixta hæc
causa Colonienfis est, partim civilis, partimq; Eccle-
siastica: in civilem ut pure inuolemus, impedimento
est heroica illa Principum Germanorum virtus &
libertas, qui hanc nimis crassam & supinam audaci-
am retunderent: De Ecclesiastica ut cognitionem
nobis assumamus speciosa est plausibilisq; ratio, qua
hos adiungam mihi, illorum præstinguam aciem ne
artes nostras videant, alios flectam ut videntes dissi-
mulent nec audeant obloqui: si qui obloquentur, faci-
li negotio ac penè nullo pauculam illorum manum
comprimemus. Hoc si fecerimus,

Vicimus, ô socij, & magnam pugnavimus pugnam:
pateat solummodò nobis honestus in hanc causam
aditus, nostram esse Germaniam spondeo: nam

Gebhardo isto deiecto, nobis permagna futura est auctoritatis accessio, & Principibus Germanis deminutio. Id unum maximopere providendum, ut arte optima & conuenientissima singulorum Germania Principum & Ordinum ora & oculos oblinamus. Huc duo pertinent adiumenta, religionis species & auctoritatis. Species religionis est à nobis: Auctoritatis speciem petemus à Germania ipsa. Est nobis ad manum dilectus filius noster Andreas Cardinalis ab Austria, cuius familia, dignitas, nomen apud multos poterit plurimum: hunc adhibebimus & mittemus cognitorem. Quid autem? non successit iter? bene est, inquit Gregorius: & hoc nobis futurum est bono, quòd illustris familia Austriaca ita offenditur: non enim iuuenis ille solùm ad seniles & grauissimas actiones delegatus indignè feret, sed toti illi familia exponemus indignitatem facti, amplificabimus, inculcabitur, inflammabimus, atque hac fiducia freti iam apertè poterimus nostrum diploma edere, & Roma in Consistorio nostro de membris Germania nobilissimis sedentes decernere, atque ut prisca Romani olim, sedendo vincere. Hoc illud ergo consilium est, quod Roma per hoc tempus fuit agitatum.

Desiderabatur huic consilio adornando pigmentum & fucus, quo decepta Germania consilium illud acciperet. Hic verò imprudenter factum, quòd Gregorius ille Pater sanctissimus cum suo

suo Consistorianorum grege adeò obstupuisse Germaniam putat ut pro solido corpore sit umbram arreptura, adeoque oculis caligare ut aridum, & obsoletum colorem aut mendax ^{κατάστασις}, pro iusto & natiuo vultu sibi obtrudisinat. Nam quid est, obsecro, fucum facere, nisi hoc est? Jamdiu in Germania & bona Europa parte venit in controuersiam ille Primatus & potestas Papa, vocatur in dubium, pernegatur: hic autem perinde agit atque si res semper fuisset posita extra omnem controuersiam.

Deinde vident ipsa quoque sordidissima Papa mancipia iam diu potestatis illius quam sibi arrogat speciem dignitatēque omnem abiuisse: hic verò non secus hanc causam proloquitur, quàm si Germania pristina suae institutionis, contentionum, pugnarum, laborumque oblita quiduis quavis conditione acceptura esset, & DEVM, fidem, libertatem, ordinem ultrò abiectura, ne incertamen illud quod antea subiuit cogatur ruere. Quàm segniter enim, quàm putidè suum illum ^{κακὸν σκῆμα} regerit, quem toties Germania debellauit? Humani generis conditor, inquit, & redemptor, &c. Primum si in caelis Christum regnare dicimus, an continuo inde effeceris non etiam in terris regnare? Hoc autem sibi Gregorius voluit, quum caelos terris opposuit, & caelesti terrenā administrationem:

hoc ille obscure mufibat. Argutum verò sophisma,
 Christum non regnare in terris, quia regnat in cœlis.
 Perinde est ac si quis dixerit Philippum Austriacum
 neq; Neapoli, neq; in Sicilia regnare, quia in Hispania
 regnat, aut humanam animam non agere in pe-
 ctore quia in capite est efficax. Quo argumentorum
 genere multò melius Germania usura est, si id affir-
 mabit, nec Leonem x. nec Gregorium xiii. in Ger-
 mania imperium obtinere, quia Roma obtinet plus
 satis. Nã quod Philippus proreges habet, id propter-
 eã fit quòd non potest adesse vno eodemq; tempore ad
 singulorum administrationem, vt ad singulorum
 membrorum administrationem anima: Christi ve-
 rò maiestas, gratia, virtusq; Spiritus adest nobis ad
 consummationem vsq; seculi. Contrà verò quia Gre-
 gorio causidicè placet, ac non Theologicè agere, hoc
 illi dixerò, quum Philippus Neapoli est, cessat Pro-
 regis auctoritas: vt solis presentia stellas obscurat eis-
 que lucem adimit, sic procerum potentiam presentia
 Regis eleuat: Et tu, Gregori, presente Christo atq; in
 medio nostrum versante auctoritatem istam tibi vin-
 dicabis? Quid verò? ista verba, Christus sanctam
 Ecclesiam suam Catholicam ita B. Petro Apосто-
 lorum principi ac eius successoribus Romanis
 Pontificibus regendam tradidit, &c. ista igitur
 verba quis credat in hoc amplissimo Germania the-
 atro profundi potuisse, nisi aut à deliro sene, aut ab ho-
 mine

mine furioso, aut ab infante imperitissimo, aut ab histrione mimoue scenico? veruntamen hoc nobis Gregorius Bononiensis affirmat, hoc sancit Romanum Consistorium. Atqui nemo est qui nesciat singula hac ferè dicta ex probationis inopia laborare, pleraq; verò impietate non mediocri coniuncta esse. Etenim probatione opus habent ista, Petrum dici Apostolorum principem, eique præter omneis & supra omneis sanctam Dei Ecclesiam Catholicam fuisse commendatam & regendam traditam: nam hoc dicto isti homines arguti & belli sophistæ Christo etiam ipsum regnum cælorum adimunt, ubi Ecclesia iustorum Spirituum consecratorum est, potissima illa pars Ecclesiæ Catholicæ, si Petro omnis potestas data est in Ecclesia Catholica. Illa verò neque sine impietate ab ullo dici, neque sine horrore à pijs mentibus cogitari & audiri possunt, Romanos Pontifices B. Petri successores esse, scilicet ut fex succedit vino, ut igni luculento cineres, ut eleganti adificio ruderæ: deinde Christum his certis successoribus eandem Ecclesiam regendam tradidisse, quam superstitionis fumo excacati Reges & Principes antiqui non pauci prodiderunt, atque hi sibi proditam funditus perdidderunt: tum egregios istos curatores potestatis diuinæ principatum in terris obtinere, id est, hîc hîc res infinitas in infinitum posse, prout super regna & gentes ipsas sibi videntur constituti: postremò ipsis

Jerem. 2.

datum & mandatum esse ut quid in terris plantari, euelli, ædificari, aut destrui sit opus decernant iudicentque ipsi. At qui hoc Petro nusquam mandatum est, sed Propheta illi Ieremia olim: qui tamen non decernebat quidquam aut iudicabat ipse, sed decreta iudiciaq; Dei sibi per Spiritum eius reuelata sic pronuntiabat ut ipsius ori Deus indiderat. Id Petro fuit mandatum, ut pascat non ut deglubat oves Christi, & quod tum illi, idem quoque omnibus est à Christo Domino nostro imperatum.

Atq; hæc quidem si nunc primùm à viris doctis quibus Germania abundauit in dubium vocata essent, plus mihi laboris incumberet, & minus impudentia in Romana lupa eiusq; catulis esse putaretur. Sed cum hæc ipsa diplomatis adeò seueri fundamenta nihil noui præter pigmentum Romanum habeant, sintq; eiusmodi quæ neque Christus, Apostoli, præsci q; Patres agnouerint neq; ex diuino neq; ex humano iure, quæ Romani Casares & Reges alij sæpenumerò iustisq; de causis oppugnaverint, quæ viri docti iam olim scriptis elegantissimis, certissimis argumentis, & grauissimis testimonijs omniq; exceptione maioribus refellerunt antequàm his partibus fuisset reddita lux Euangelij, quæ inde à tempore illo renascentis Euangelij operâ clarorum hominum & potentium, in verbo fuerunt deturbata deletaq; penitus, quæ deniq; in hoc tempore obtrudi non possunt Germania denuò

denuò sine publico & periculosissimo incendio: quod pietatis vestigiū, obsecro, quod caritatis (quam iste pradicat) paterna documentum, quod signū pacem colentis & cupientis animi, quod prudentis aut etiam pudentis ingenij testimonium in ipso limine primoq; huius causæ aditu putaueris comparere?

Nam si Christi, Apostolorum, Patrum qui propius ab aureo illo Apostolorum seculo abfuerunt testimonia de hac re circumquisueris, non exstant aut leguntur vsquam. Si qua autem adducuntur, detorta, corrupta, vitiata, conficta omnia: quod luculentis sanctissimorum hominum disputationibus euictum est confectumq; iamdiu.

Sin autem Casarum, Regum, aliorumque quamuis religiosorum Principum exempla libebit recognoscere, plena sunt historia. Fridericum & Ludovicum Casares, quum iniquitatem istius potentie experti essent, legimus non modò ab usum eius à ceruicibus suis auertisse (ut isti *νογδαδαλοι* solent distinguere) sed etiam vsum præcisè negauisse: Philippum Regem Gallia, cognomento Pulcrum, Bonifacij VIII. iniuriam vltum seuerissimè. De Henrico VIII. Angliæ Rege nihil dicturi sumus, cuius facta quæ bona sunt obscurari malis ac fermè deleri facile contendere: nihil de alijs Regibus, qui fructum pietatis suæ in Ecclesias Christi memoria nostra contulerunt: nihil de illustrissimis Germaniæ Principibus, quorum

immortalis virtus & constantia cum aeterna laude videtur quietem ab ista Tyrannide secundum Deum genti peperisse, & posteris suis libertatem sanctam (sua si bona norint) comparasse: nam haec aduersariorum exempla obijciunt esse, iniquum fore si ab his exemplis legem vellemus statuere. Dicam igitur de ijs qui hac aetate nostra in ditionibus suis interuerterunt auctoritatem Papae sine censura anathematis, & tantam esse hanc quantam Gregorius asserit negauerunt, cum tamen essent ydem optimi atque certissimi S. R. E. filij, Exstat lingua Hispanica libellus elegans à Ferdinando Toletano Duce Albano scriptus, quo Pontificiam auctoritatem non secus exagitat, quam si à Protestantibus (ut vulgo vocantur) Germania, aut ab Hugonotis Galliae didicisset. Cogebat quidem causa, quum partes ageret Hispaniarum Regis, & Neapolitanum regnum à Gallorum copijs & Papae defenderet: sed tamen verum dicens Albanus non dixit hereticè, aut falsum dicens se & dominum suum haereseos crimine obligauit, nec propterea in anathema traductus est. Quid Henricus II. Rex Galliae? hic enim par pari referens edictis varijs oppugnauit auctoritatem Papae ut sua consulere, beneficia Ecclesiastica dispensauit, prouentus detinuit Romam è regno suo exportandos: quae edicta non solum in actis supremae Parisiensis curiae asseruantur, sed etiam publicè in tota Gallia prostituerunt per diu, & fuerunt per

per nonnullos caufidicos aucta annotationibus prolixis & liberalibus. Equidem de Henrici II. studio erga Romanam sedem sum optimè confirmatus: Albanimentem res omnes ab eo tempore gesta & suscepta declarant satis. Viderunt tamen uterq; in causa sua Deo non irato immanem illam potentiam oppugnari & declinari posse. Idem profectò, idem longè melius videt Germania, scit, confirmata est, obtinuit iamdiu: nunc verò euigilat tandem Gregorius XIII. in hac causa, ut rem tamdiu cognitam doctamq; dedoceat, Germaniamq; liberam subijciat institutis suis.

Sed ne quis horum exemplorum autoritatem deludat exceptione hac, tunc leges fuisse in manibus armisq; positas, iam literatorum hominum exempla & documenta afferamus. Etsi hoc quoque animaduertimus, duos fuisse doctorum virorum qui de hac causa scripsere genera: alios enim vetustiores & remotiores esse à memoria nostra, alios verò propiùs seculum nostrum accedere. Hic verò antiquiores illos placet omittere, quia à permultis frequentissimè laudati fuerunt in hoc argumento: propinquiores igitur audiamus, qui cetera fuerunt Pontificij.

Nihil de Blondo dicam & Pomponio Lato, quos afflixit inuidia Pontificum & veritatis scintillantis oarum: nihil de Dante atque Petrarca, quorum Poëticus feruor multa figurauit non pauca in-

dicauit, quædam grauissimè euidentiſſimeq; protu-
 lit, quæ hodie non possunt non mordere Papas, vt ut
 imbiberint obfirmationis improbiſſima ὕπνωση. Hos
 autores & alios consimiles qui velitari potius opera
 quàm iusto & aperto Marte oppugnaverunt Papas
 tacebimus. At illum Marsilium Patavinum, illum
strenuum assertorem fidei quis tacere possit? hic enim
 Fridericum Cæsarem armauit instruxitq; copiosissi-
 mè aduersus laruas illas & manducos (vt vocant)
 Pontificum: hic tum argumentis à natura ipsa me-
 diaq; Philosophia sumptis demonstrauit quæ potestas
 quatenus homini possit competere: hic scripturæ sa-
 cræ testimonijs docuit nugas inaneis esse quicquid Ro-
 man. Pontifices de sua potestate & autoritate glori-
 antur. Demonstrauit autem ea vi, maiestate, veri-
 tate, & Spiritus vehementia vt iniquitati Papa-
 tus os fuerit obthuratum, neque contrà hiscere quis-
 quam per ea temporatentauerit. Quid de Guilielmo
 Occamo dicam? cuius tanta fuit in Cæsarem Luduui-
 cum fides, vt nihil subterfugerit laboris, nihil discrimi-
 nis subire dubitauerit, quò ex scripturæ sacræ do-
 cumentis ostenderet autoritatem istam audaci &
 intolerando facinore à Papis arrogari, Cæsareamq;
 maiestatem à Tyrannico ac potius hypertyrannico
 instituto Innocentijs xxii. vindicaret. Tum etiam
 accessit huic tanquam succenturiatus Petrus de vi-
 neis Iurifcon. qui ex iuris naturalis & scripti fonti-
 bus,

160/166

bus, imprimis autem Pontificiorum canonum lacu-
nis hoc Pontificium confusionis dogma profligavit, et
ita quidem profligavit, ut Pontifici præter sceleratã
audaciam & impudentiam ex qua conflatus est nihil
factum sit reliqui. Te igitur, ô Gregori, non religio
vera, sed ficta superstitio, non ius diuinum aut huma-
num vllum, sed vis impia nefarieq; artes in rebus istis
confirmarunt. Germaniam autem sua religio, &
communiana iura, & ciuiles ipsius leges à tuis
artibus & machinationibus & mendacijs & viri-
bus defendent certò, & integram sartamq; (ut aiunt)
tectam conseruabunt.

Verùm quia iam de religione dico, nonne te, ô D.
Luthere fortissime veritatis vindex, his temporibus
nostris meminimus amplissimis thesibus oppugnare
potentiam & primatum Papæ, tuasq; theses aduer-
sus totam Synagogam Satana & omneis portas infe-
rorum (sic enim habebat propositionum illarum in-
scriptio) acerrimè defendere? nonne ex eo tempore
constantissimè affirmare, & voce, scriptis, opere in id
incumbere ut redintegrata Ecclesijs sua libertas à ty-
rannide portenti istius permaneret? nonne id cum
viri omnes doctrina præstante celebres euicerunt,
quorum Confessiones, Apologia, Articuli, instituti-
ones sunt ad manum & in oculis omnium: tum verò
disertissimè Smalkaldia anno M. D. XXXVII. sum-
mo bonorum qui interfuerunt consensu appensa est

atq; reprobata assertionum quatuor Papalium impietas? *Quæ sint rogas? Prima, quòd diuino iure (si Deo placet) Pontifex se in toto Christiano orbe supremum esse narrat Episcoporum & Ministrorum omnium: scilicet seruus seruorum est. Secunda quòd diuino iure (hic κατα τοὺς τῶν tuus, Gregori) potestatem habet utriusq; gladij, reges regnaq; mundi instituendi, destituendi, &c. nimirum secundum illud,*

Lucæ 22. Reges gentium dominantur eis, & qui potestatem habent in eas vocantur benefici. Vos autem non sic, &c.

Tertia, quòd res istas credi & certò teneri necesse est sub pœna damnationis æternæ, quia Pontifex vires Christi in terris gerit: nempe argumento illius di-

Matth. 10. Et, potius timete eum qui potest & animam & corpus perdere conijciens in Gehennam. Quarta, quòd nouas leges de cultu Dei, doctrinæ & Sacramentorum mutatione ferre potest arbitratus suo, easq; leges summo in pretio haberi iubet, ut quæ non equiparanda solum sed etiam anteponenda sint scripturis sacris Dei, ipsius legibus, & sine peccato nequeant pratermitti. Scilicet huic bellè cum Iacobo conuenit dicente,

Iacob. 4. vnus est Legislatores, qui potest seruare & perdere. Hæc Poparum exoletorum exoleta dicta iam diu Germania nouit, & scriptura iudice, testibus seculorum antecedentium historijs, & ratione naturæ consentiente profligauit.

Postremò autem (quod grauissimum est) quis ita

ita desipit, ut sententia istius in Germania proban-
 da atq; obtinenda difficultatem nesciat? quis istud fi-
 eri posse aut vinci putet? Illustrissimos Germania
 Electores, Principes, Ordines, gentem potentissi-
 mam ab isto iugo iam diu liberatam se Pontifici Ro-
 mano dedere? Gregorij dictis annuere? humanas
 traditiones excipere diuinarum loco? sinere ut ex il-
 larum autoritate agantur feranturq; omnia? liber-
 tatem iuratam abiurare? posteritatem hac via
 mancipare seruituti miserrima? Auertat Domi-
 nus. Nunquam se horum pietas impietati Romana
 permissura est: nunquam fidem lenocinijs lupa illius
 habitura: nunquam vanissima hominum commen-
 ta in veritatis cognitæ locum suffectura: nunquam
 Rempub. & communia Imperij iura irruenti prædo-
 ni proditura: nunquam inestimabile libertatis bo-
 num cum iactura fidei amissura: nunquam denique
 in miserabilem funestamq; seruitutem posteros con-
 iectura. Confidit quidem iste prædo artibus & mali-
 tiæ suæ: de imperitia & imprudentia nonnullorum
 sibi videtur optimè confirmatus: de infauftis nescio
 quarum rixarum seminibus sibi pollicetur omnia, si
 commodè ipsius arte hominumq; venalium opera fo-
 ueantur atq; irrigentur: deniq; si intus Germania
 astuet, dicta facta omnia existimat. Quid est prædo-
 nem esse nisi hoc est? Age igitur, ô Germania felix,
 felix Euangelio, felix libertate, felix ordine & con-

stitutione Reipub. animaduerte iam, obsecro, quid agat iste, quid consilij capiat, quo erumpat audacia. Gebhardum petens iste in Euangelium inuehit, dignitatem Electoralem inuadens libertatem submouet, ordinem & constitutionem florentissimam vestra Reipub. agitando res nouas cogitat: atque id in te per te ipsam cupit efficere, quod per se non potest. Omnes, credo, qui in Germania sunt, Euangelij negligentes, libertatis immemores, ac Reipub. proditores futuros putat, si uni rixam aut alteri forte indulgeant, quam ipse per emissarios suos & tubicines lacessens inflammauerit. Erras Gregori, erras: nesciuit antehac Germanus tot tantisque bonis publicis anteponeere res priuatas suas: imò ante annos multos pecuniam, sanguinem, omnia exposuit alacerrimè, ne veritatem libertatemque, alumnam veritatis perderet. Tentas frustra, hac non succedet via: preclusit Dominus. Quis ergo non miretur isthac consilia iniri in hoc tempore? audacia impudentissima, grauissimoque scelere tentari fidem & constantiam Illustrissimorum Principum, libertatem Imperij, publicum ordinem, diuina omnia & humana iura? hac Gregorius quum facit, perinde facit atque si Germaniam totam miseret incendio. Quòd si aduersus incendiarios sunt magistratus dati, sunt vigiles, procubitores, & circuitores constituti: quis tantopere desipiat, ut à suis custodijs vigilibusque, id est, à suis Principibus

bus in tanto incendio Germaniam desertam, putet?

Operosum Gregori XIII. Papa fundamentum hactenus audiuius, & quam breuissimè fieri à nobis potuit expendimus. Iam de superstructione iniecta dicemus breuiùs: nam ut uno absurdo posito sequuntur multa, sic uno euerso plurima euertuntur, & omnia sua mole corruunt. Prudenter quidem certè rimoso & malè texto fundamento leuem structuram imposuit Papa narrationis primùm, deinde verò sententiæ. Præterea & illud prudenter planè que (ut ita dicam) ^{intropinçis} factum, quòd narrationis suæ principium finemq; occupat in amplissima suorum officiorum prædicatione. De his itaque nunc ex ordine videbimus.

P R I M A P A R S N A R R A T I O N I S.

Proinde cùm ex multorum sermonibus & literis grauis iam pridem rumor ad aures nostras peruenisset de turpi & flagitiosa vita Gebhardi Truchfii, qui Ecclesiæ Coloniensi præerat, ingentis anè dolore ex tam graui Ecclesiæ vulnere fuimus affecti: & continuò literis nostris ac per Principes & insignes viros sui eum loci, officij, fidei, ordinis, ac iurifurandi monere, & quacumque potuimus ratione & caritate

verè paterna ad sanitatem reuocare conati sumus.

His verbis Gregorius predicat & studium animi, & officium suum. De studio quod narrat, iniurato credo: proculdubio enim graui dolore affectus est, & animus ei, & verecunda frons, & oculi, & aures, & omnia doluerunt. De officio autem cum ipsius operatum aliorum principum virorum prestitum, Gebhardus ipse Coloniensis palàm scripto non ita pridem professus est, & causas graueis firmasq; attulit cur id officij erga se inofficiosum esse putauerit. Et si alijs quidem gratias egit amantissimè qui se monitis ad ipsum missis facturos officium iudicabant: Romano verò Pontifici habuit quas debuit, & caritatem ipsius quam vere paternam fuisse dicit, ineunte astate sentit refrixisse, & in vatinianum odium furoremq; incredibilem abiuisse: adeò est multiplex caritas Pontificia. Sed tamen vnum hìc à Pontifice libet sciscitari, quod à bonis omnibus iudico expendi oportere. Quod ait Pontifex de turpi & flagitiosa vita Gebhardi Truchsi, hoc igitur vtrum de vitæ ratione dicit quam ante susceptam dignitatem illam iniuerat, an verò de vitæ illius genere quam Gebhardus tantisper coluit dum gessit functionem suam? vtram vitam criminatur? eamne quæ antecessit, an eam quam in Episcopatu gessit? Atq; hoc non sine causa desideramus obseruari. Etenim vt vitam su-

am

am instituit Gebhardus ante susceptam functionem illam, eius vita rei sunt Pontifices apud quos vixit & à quibus corruptam doctrinam & mores perditos didicerat: hoc ipse non obscure publico scripto confessus est. Proinde si quid in eo homine turpe, si quid flagitiosum fuit, id duobus nominibus Papa prestare debet: tum quia sic instituerant Pontifices animum vitamq; ipsius, tum quia Gregorius sic institutum curauit in hoc fastigium honoris euehi, euectumque comprobauit. Posteaquam verò factus est Archiepiscopus, quid est quod Pontificia cohors reprehendat? Quòd de functione sua cogitauit? laudabile est: quòd supplices suorum libellos accepit? at debuit: quòd libertatem religionis ausus est indulgere? at bona fide & conscientia non potuit denegare: quòd iusiurandum non obseruauit? at fidem Christo datam priorem esse tempore & dignitate duxit, prout reuera est. Videtisne Gregoriam virginem pudentissimam? videtisne Mineruium totius orbis castissimum? Romanus Pontifex & confessus Cardinalium vniuscuiusque peccata tegit, defendit, & probat qui se alumnum ipsorum sermone & facto profitetur: quisquis autem cupit seruus esse Christi, huius traducit vitam insidiosissimè.

Subiicit Pontifex, Sed ille, vt erat peruerso & obdurato animo, vel literas nostras ad se peruenire passus non est, vel si quas alias de eadem re

accepit & homines certos ad se hortatu nostro à nonnullis Principibus missos audiuit, iis ita respondit vt satis appareret sibi in animo esse nostrum illorumque officium eludere auctoritatemque contemnere, ac deteriora quæque cogitare ac moliri, sicuti paulo post re ipsa declarauit.

Prædicationem illã officij sequitur acerba et atrox criminatio: cuius partes sitã vera essent quàm confidenter à Gregorio Papa conscriptæ sunt, Gebhardus certè Colon. omnium bonorũ urnis reus grauitè esse diceretur. Sed si falso obtruduntur illæ, quid dicturi sumus? Ex lege Dei Gregorium hunc, quicumq; tandem est, falsæ criminationis pœnã subire oporteret: ex lege canonibusq; Papa, spiritualis homo scilicet à nemine iudicatur. Iterũ dico, Gregori, & clariũs, vt Roma exaudias: si tu euincaris Colon. in simulare falsi, anathema es. Cur autẽ? quia anathemati ex præsumpta accusatione falsa Coloniens. deuoueris. De accusationibus ergo videamus. Et si accusationes istas diluere non est meum, sed Gebhardi ipsius defensiones & probationes adducere. Quamobrem eo breuiore in hac causa futuri sumus. Ac primũ quidem de turpi & flagitiosa uita quam Romana uirgo obijcit, modò respondimus: siquid antè fuerit flagitij, hoc schola Romana acceptum ferri, æquum bonum esse vt illa præstet: sin facta recentia carpit quòd in Papam ipsum carnaliũq; Patrum confessum in officiosa esse videantur.

tur, hoc nõ ex ipsorum studijs & voluntatibus, sed ex
 Dei iusti iudicis & ἀποστολικῶν verbo & testimonijs iu-
 dicari oportere. Etenim, Deus bone, quàm multa pro-
 bantur Deo, quæ Pontifices Romani improbarunt?
 ut res imperatas à Deo vetant, vetitas imperant?
 Quis hac nisi oculis & mente captus non videt? Hoc
 igitur iudice turpis esse & flagitiosa Gebhardi vita
 decernitur. Illam verò peruersitatem & obfirmatio-
 nem animi ex eo conatur arguere, quòd literas à Pon-
 tifice datas noluit accipere, aut eludendo atque decli-
 nando ipsi & Principibus nonnullis responderit. Pri-
 us falsum est, fatetur enim accepisse: si quid intercidit,
 quid refert ipsius? Posterius fecit, sed iure fecit. Vtrum
 enim magis ex iure est, Electorem Principem Imperij se-
 coram Casare Electorumque collegio sistere, an coram Papa?
 utrum ex dignitate? utrum ex legibus & iure Imperij?
 Quid? nonne hoc ius in collegio Parium procerumque
 Gallie, in collegijs Equitum auratorum plurimis, in cor-
 poribus longè inferioribus obtinet? an verò Principum
 Electorum sacri Imperij iura eo minora futura sunt,
 quòd Electores sunt Imperij? nã si de hoc, Gregori, cog-
 noscis & statuis arbitrato tuo, nõ solum de huius dig-
 nitate multum detraxeris, verum etiã toti Ordini Ele-
 ctorum ius cognitionis ad ipsum pertines ademeris. Im-
 pudens es, si hoc postulas ab illustrissimorum Principum
 confesso: imprudens, si per illos euenturum putas: si
 audes facere, temerarius. Bene itaque Colonienfis, bene

ac meritò elusit literas & autoritatem quam iactas
 & tibi impie arrogas: sapienter verò alijs respondit,
 quum separatim dixit in foro suo, non tuo, de rebus
 à se gestis respondere. Hic nemini fit iniuria, cum ex
 Imperiali iure integra Caesaris Procerumq; seruetur
 autoritas: nemo præter Pontificem iniuriam facit,
 qui foro suo iam olim arrogauit omnia, & speciosam
 suam Tyrannidem, qua plus satis abusus est, porrò
 exercere cogitat. Quamobrem hac ciuili exceptione
 incompetentis fori exacerbatus Papa quicquid in
 buccam venit effundit acerbissimè, vt Gebhardum
 Coloniensem obruat calumnijs eumq; numero ma-
 gis criminationum quàm veritate expugnet, dicens:

Nam præter alia enormia delicta quæ antea
 ille perpetrasse dicebatur, superioribus diebus
 palàm omnibus factum est, & nos multorum fi-
 de dignorum relationibus & literis, alijsque au-
 thenticis documentis, & fama vocèque ipsa pub-
 lica notum & compertum habuimus, ipsum cum
 primarijs diuersarum sectarū hæreticis intimam
 consuetudinem habuisse, consilia communicaf-
 se, impium fœdus cum illis pepigisse, vt scilicet
 post nefarias & sacrilegas nuptias quas animo de-
 stinauerat Ecclesiam simul Coloniensem ipso-
 rum ope & auxilio retineret, scripto à se semel at-
 que iterum peruulgato ab Ecclesia Catholica de-
 fecisse & in hèresin incidisse, potestatem suis sub-
 ditis

ditis eandem hæresin amplectendi fecisse, ac tandem publicis nuptiis cum quadam muliere, hæretico Ministro Caluiniano conciliante, contractis se coinquinasse, ac postmodum cum eadem prætenfa vxore publicè conuiuia celebrasse & choreas ac tripudia duxisse, Bonnam insigne Colonienfis ditionis opidum aliaque loca vi occupasse, præsidio militum firmasse, apertamque tyrannidem Capitulo frustra reclamante exercuisse, scripturas omneis ad Ecclesiam Coloniensem pertinentes & aurea argenteaque vasa quæ Bonnæ custodiebantur corripuisse & secum asportasse, totam denique ditionem bellicis tumultibus & periculis implicasse, & spiritualia ac temporalia omnia pessundedisse.

Eorum criminum quæ hîc Gebhardo inferuntur primum est consuetudo, consiliorum communicatio, & fœdus cum primarijs hæreticis diuersarum sectarum. Hic verò tu hostis pacis insensissime discordiarumque artifex, hîc tuæ artis oblitus es. Nam si cû hæretico vno primario, si cum hæreticis vnus sectæ dixisses, fomitem admouisses incendio tuo quod Germania iam diu parauisti. Hos notans, illos adiunxisses tibi, aut minus offensos fortè habuisses. Verùm bene est, Gregori, quòd hac in re paulisper dormitauisti & tempestiuè animum explicauisti tuum. Iamne videtis, ô Illustrissimi Principes, generosi proceres,

py Germania alumni, iamne videtis omnes sine ex-
 ceptione, sine discrimine hereticos dici, reos peragi,
 damnari, & in posterum si qua sese dabit occasio (quod
 gratiosè auertat Dominus) commune in omnes ma-
 lum ab officina ista & latronum specu peruenturum
 esse? Iamne videtis Romanam Medeam istam si-
 quos blandè compellat filiorum nomine, gladio ad ce-
 des eorum cruentissimas armatam esse? videtisne,
 altera manum panem, altera lapidem? Nam omnes hic
 aequè dicuntur heretici: omnes igitur pœnam Romana
 lupa iudicio subituri. Neque verò iam hoc tempore fui-
 set dicturus & istud verbum veritas extorsisset, nisi
 istius tam nefarij consilij perficiendi spem aliquam pu-
 tauisset hoc recète factò affulgere, quid autè heretici?
 Sic iam audet Pontifex verbis offendere? Hereticos
 Principes Germania dicere? Et unde ista audacia?
 Hereticum hominem facit error, euietio, pertinacia.
 Equidem si vsquam errorum centones vidimus, in Pa-
 patu video: si unquam euieti sunt Papatus errores, vin-
 cuntur certè hoc nostro tempore, quo probationibus,
 confessionibus, euietionibus abundamus: denique iam
 conclamatum est, quum sola heretica (ut loquuntur
 illi) pertinacia Papatus & Cardinalatus pugnet.
 Quid ergo nobis cum isto discidiorum parente, condẽ
 nationu autore, furiarum patre, iniquitatis opera-
 rio, filio perditionis? Scilicet hic dignus est qui omnes
 iudicet, & à nemine iudicetur: nam etiã diuina qua-
 dam virgula tam bellè utitur ut intima etiam homi-

num consilia peruestiget ac nouerit. Gebhardū enim nō dubitat affirmare de Ecclesia Coloniensi in proprietate sibi vindicanda consilium iniuisse, quamuis hic sanctē & semper suspicionem istam negauerit.

Secundum crimen est defectio ab Ecclesia Romana quam dicit catholicam, mens haretica, & copia subditis facta eandem haresin amplectendi. At qui hac nō heresis, sed via veritatis est, quum ab Ecclesia Romana Apostatica discedens se in sinū voluit illius germane & catholice recipere, quā ut Christianus amplecti debuit, & subditis ut Princeps permittere. Mirabar quid hoc sibi vellet, quod Papa tādū principatum mundi sibi arrogauit, quē studiosē recusabat & fugiebat Christus: nūc demū autē mirari desino, cum ipsa Dei sapientia iudicio Pontificū dicatur haresis, & non secus huic Rhadamātho veritatis Euāgelica lux quam Iudeis olim & Gracis ludibrio & offensionis sit.

Tertium crimen est coniugiū idq; ab haretico ministro Caluiniano conciliatū, conuiuia, chorea. Coniugium honorabile et imperatū à Deo quòd magis dānat et acie infesta persequitur quàm adulteria turpissimaq; Romæ scelera, impiè facit: quòd homini respicienti obiicit, iniquè facit: quòd à Caluiniano ministro conciliatum dicit, veteratoriè. Iam vetus iste serpens animum suum prodit, nec venenum dissimulat: qui omneis vno teloprius volebat confodere, nunc vnum nominatim petit, sed mendace arcu & Scythico. Quorsum autē? nempe ut queris communē

antè condemnationem pronunciauit, eorum opinionem semine dissensionis iniecto fallat & (quod antè dicebamus) sedendo vincat. Et quo autore? quo teste? quo argumento? Percontari non est nostrum: satis est dixisse Pontificem, modò dissensionem quam procurat effecerit. Nunc verò pietatem Illustrissimorum Germania Principum, subditorum, bonorumq; omnium oportet appellare, fidem implorare, ad prudentiam & pacem in sanctimonia cohortari, aduersus hæc tela candentia vt sese in Christo instruant obsecrare: hîc enim latens venenum est, hîc ignis abditus, quo se Gregorius ipsa Germania viscera inflammaturum putat. Fugiamus, per Deum, immortalem, exitialia hæc incēdij publici instrumenta: circumspiciamus vno animo, quid factò sit opus: quicquid Papa suis rationibus ad nos perdendos videt conducere, id totum anteuertamus prudentia ad bonum & salutem nostram. Receptum ille coquat venenum suum, nos verò mutuas operas ad conseruationem nostram admoueamus singuli, quibus ad perditionem nostram se sperauit abusurum. Nostra omnium coniunctio lethalis ipsi futura est. De conuiujs & choreis quod dicit (quæ etsi Canones improbant, approbant tamen Canonici & Romana Ecclesiæ Patres) id nos in medio relinquimus: & si falsum est, dolori & indignationi Papæ equissimo animo condonamus, si nostra ipsi placebit condonatio.

Quartum

Quartum crimen est Bonna aliorumq; locorum
 occupatio, tyrannica rerum administratio præter
 sententiam Capituli, scriptorum vasorumq; Ecclesi-
 asticorum expilatio, &c. quæ iratus animus patheti-
 cè & fraudulentus Rhetoricè magis quàm verè pro-
 nunciat. Ad hæc autem crimina multis responderi à
 nobis nihil necesse est: iam enim publico Archiepisco-
 pi Coloniensis scripto diluta omnia atq; deleta sunt.
 Nam de Bonna & Coloniensi ditione tota aduersus
 extera quadam consilia & machinationes firmanda
 ut cogitaret iamdiu cogebat necessitas: accesserunt
 græues nonnullorum Capitularium iniuria, quibus
 antè læsus est quàm vel unico verbo quemquam of-
 fenderet. Quid plura? cum de omnibus rebus suis
 gestis se Gebhardus paratum esse ostenderit in iudicio
 iusto legitimoq; respondere, neq; meum esse statuo neq;
 viri ullius boni ante iudicium constitutum de hac
 causa disceptare multis, aut iudicare temere. Nam
 ipsa Gebhardi Coloniensis causa tam apertè & clarè
 loquitur quàm si Pontifici responsaret in os: Tu me
 primus, Gregori, sermone & scripto ausus es accusa-
 re, tu iudicium tibi arrogare, tu causa indicta contra
 omne ius condemnare: mihi, velis nolis, defensio libe-
 ra à mendacijs tuis futura est, mihi iudicium com-
 petens, mihi iustissima exceptio à iudicio tuo: accu-
 sator es, Gregori, sequere forum meum: si non vis,
 desine accusare, & à commentis porrò fundendis &

spargendis in publicum abstinere, ne maledicendo amplius male audias. Quinetiam ut iudex esses, fecisti litem tuam: iudicio tecum volo contendere, non à te iudicium accipere: nihil ad me iudicium tuum.

Ecce autem quàm prudenter accusatione producta speciem cognitionis confingit Papa, ut subterfugisse iudicium Gebhardus cõtumaciter videatur. Ait enim, Igitur nos tot tantisq; in hoc quasi monstrum congestis delictis, quæ ad eò publica & notoria ut nulla possint excusatione aut tergiuersatione celari, commoti & impulsì, causæ huius cognitionem & decisionem à dilecto filio nostro Andrea Cardinali ab Austria, cui tanquam legato commissa fuerat, auocantes & ad nos trahentes, sacris Canonibus ac prædecessorum nostrorum constitutionibus contra hereticos editis inhærentes: quamquam eum propter præmissa ab omni iure suo cecidisse dubitandum non erat; tamen ut id omnibus constaret, etc. Inde ad dictionem sententiæ properat. Non enim supplicium irrogat Pontifex ut accusatores solent, sed fert sententiã ut iudex, tanquam re cognita. Atq; hoc sententiæ illius Papalis est firmamentum, duobus nominibus Gebhardum reum per actũ esse: primum heremodicio, quòd istius causæ cognitionẽ & decisionẽ dilecto filio suo Andrea Cardinali permisisset, ille verò nescio qua opera declinavit & praripuit cognitionis institutã viam. deinde verò

ex

Utiq; rōspiciat
disputatio.

ex facto quo ab omni iure suo ait cecidisse, cum adeo sint publica & notoria ipsius facta ut nulla possint excusatione aut tergiversatione celari. Argute quidem hoc & speciosè dictum: sed quàm rectè, videri à nobis necesse est.

Primum enim id esset heremodicium, si in iustum & cōpetēs iudiciū ex iustis legū præscriptis vocatus esset: iudiciū Pontificis nūquā iustū fuit, ac ne hodie quidē est cōpetēs iudicandis S. I. Electoribus aut alijs Germaniamēbris. Electorem qui excludendus fuerit (ut bulla aurea ut amur uerbis) ceteri sui cōelectores à suo excludūt consortio cognitione legitima. Deinde quid illud est, cognitionē & decisionē Cardinali permissam esse? hoc verò mendacium esse nouerunt omnes. Nam quū præiudicatū de sinu, de domo Pontificis, de Cardinaliū consistorio mittitur mandaturq̄, an illud cognitionē mandare est? an decisionē permittere? imò nihil est aliud quàm tyrannidē immittere, iudicijs vim facere, et Germanicæ ingenuitati ac libertati insidias ponere. De via autē præclusa, audiuimus quidē fuisse impeditū Cardinalis iter: sed an Gebhar. autore, suafore, principe factū esse cōstat? leuissima hæc præsumptio est, non idonea probatio. Deinde si fuisset ab eo factū, nonne legitime potuit & sine illustris familia Austriacæ offensa auertere illegitimos processus Papa? quos ut illegitimos esse palam cōfirmaret, per adolescentē voluit rē tantā confici. Cogitauit enim si quid fortè

offenderetur in hac administratione, posse eo facilius
 atati huius, nomini, dignitati donari veniam. Id ta-
 men omnino præstat, si quid mali cogitat Gregorius,
 id ab ipso Germanè dici, quàm Italicè operas submit-
 ti quarum imprudentia abutatur, aut si malè cecide-
 rit, à se in atatem reijciat culpam. Deniq; videntur
 mihi qui Cardinalis huius iter auerterunt permag-
 num ipsius commodum procurasse: nam & sumpti-
 bus pepercerunt, & consuluerunt honori illius. Nam
 honor periclitaretur, sit anquam à secundario sentē-
 tia aliena fuisset graviter pronuncianda post cog-
 nitionem ludicram & dicis causa solum institutam. Ex
 facto autem cecidisse ab omni iure Coloniensem pro
 autoritate dicit, non rei veritate ductus, sed propria
 voluntate. Quid enim fecit? quid commisit Gebhar-
 dus quod eum ineptum functioni reddat? deinde ut
 commiserit (quod ego quidem non video) qua legiti-
 ma cognitio data aut habita est in causam illius? Et
 tamen his fundamentis confidens Papa ad sententi-
 am ferendam prorumpit diuine potestatis iudex.
 Quamquam gratiosum illud est, quòd tanta auto-
 ritate vir primùm sacris Canonibus ac prædecesso-
 rum suorum constitutionibus inhaeret digna & planè
 Papali modestia, tum quòd rem cum Cardinalium
 suorum Consistorio communicandam duxit, eorùm-
 que consilio & assensu statuendam.

Tamen, inquit, ut id omnibus constaret, re
 cum

cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus communicata, de eorumq; consilio & assensu, motu proprio, ex certa scientia, ac etiam de potestatis plenitudine supplentes omnem iuris defectum, si quis sit in Consistorio nostro secreto, &c. *Prudenter factum*, inquires: *Illud verò quàm prudenter? ut bene fideliterq; insistit hanc modestiam viam, quum hoc subijcit? se motu proprio, ex certa scientia, ac etiam de potestatis plenitudine supplere omnem iuris defectum, si quis est in secreto Consistorio suo.* Motu proprio, inquit Gregorius: ergo non de sententia Consistorii, nam hic motus communis esset, non autem proprius. Tum ex certa scientia: ergo diuinatione, aut presumptione temeraria, cum de re non cognouerit, & cognitionem ipsi Gebhardus Coloniensis nondum permiserit, neq; ex iure sine ordinis sui iniuria possit. *Quid amplius? de potestatis plenitudine: nam ebullit feruetq; ut nouum vinum, perrumpitq; hac sua plenitudine omneis humana infirmitatis fines.* Postremo quàm est illud bellulum? *supplentes omnem iuris defectum si quis sit in secreto Consistorio, hoc est, si quid iniustum est efficientes iustum.* Hæc verò potestas (ut ita dicam) plus quàm diuina est: nam homines quidem impios iustificat in Christo Deus: sed ut rem qua simpliciter iniusta est simpliciter efficiat iustam sola ductus potestatis plenitudine, hoc in paradoxis Gregorianis est. Tam enim

abhorret à probando falso & iniustitia absolucnda, quàm ab ementienda veritate iustitiaq; condemnanda: utrumq; odit & execratur Deus. O intolerandã audaciam! ô blasphemiã impudentissimam! Hæc nos serui Dei, vitæ cœlestis hæredes, Germanica libertatis consortes feremus, & mysteriũ iniquitatis plus satis reiectum siccis oculis dissimulabimus? Iam verò de sententiã tota quam fert Gregorius Papa videamus.

Gebhardum Truchsium prænominatum, vti hæreticum notoriũ, & infinitis propè criminibus maculatum, ac periurum, & Ecclesiæ Rom. rebellem, ac excommunicatum & anathematizatum tanquam membrum putridum & ab Ecclesiæ Catholiæ corpore separatum, dicta Ecclesia Archiepiscopali Coloniensi, omniq; titulo, officio, dignitate, ac iure quod sibi ad eã quouis modo competere posset, nec non aliis omnib. dignitatibus, canonicatibus, beneficiis, officiis, pñsionibus, iuribus, feudis, actionibus, & iurisdictionibus quibuscunq; quæ huc vsque quouis modo habuit, possedit, priuatũ fuisse & esse declaramus, & quatenus opus sit de nouo priuamus, Ecclesiamque ipsam Colon. & cetera omnia prædicta vacare decernimus, ac ad illa aliãue in posterum obtinẽda penitus inhabilem fore statuimus & mādamus: Declarãtes propterea, si deinceps idẽ Gebhardus in his quæ erant prius sui munëris ratione omniũ

supra-

supradictorū se immiscere præsumpserit, omneis
 & quoscūque actus in quibus ipsum interuenire
 contingat, nullius esse roboris & momenti, ita vt
 nullo vnquā tempore firmitatē habeant & vigo-
 rem. Quocirca Decanum, Canonicos, & Capitu-
 lum dictæ Col: Eccl. omnes parochos, ac vniuer-
 sum Ciuitatis ac prouinciæ eiusdē clerū, nec non
 vafallos subditosque, & ciuitatū opidorū locorū
 gubernatores, arcium præfectos officiales & mi-
 nistros quoscunq; à iuramento, si quod ipsi Geb-
 hardo præstiterūt, liberos & exēptos esse, ac nulla
 in re ei obediētiam debere, similiter statuimus &
 declaramus: mādantes eisdem & eorum cuilibet
 sub excommunicationis pœna quam ipso facto
 contrauenientes incurrunt, vt posthac Gebhardo
 suisq; procuratoribus in aliquo non respondeāt,
 vel pareant, vel parēre intendant. Cæterum idem
 Colonienſe Capitulū seriò monemus, vt quum
 primū de priuationis sententia notitiam habu-
 erint, ad electionē noui Archiepiscopi, termino
 ad conueniēdum Canonicis absentibus præfixo,
 omni mora cessante procedāt, non obſtātib9 pri-
 uilegiis quibusdā, etiā Apostolicis Præfuli Colon.
 forsitan concessis, approbatis, & innouatis, cete-
 risq; contrariis quibuscūq;. Vt autē hęc literæ ad o-
 mniū notitiā facilius deducātur, volumus & eadē
 autoritate Apostolica decernimus, vt earū trans-

sumptis, manu scriptis vel impressis, Notarij alicuius publici manu subscriptis, sigilloq; personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, vel extra illud, quæ haberetur ipsis præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Tria sunt sententiæ istius à paucis exposita, Gebhardum hunc hæreticum esse, criminofum, periurum: quibus pro corollario additur, Ecclesiæ Romanæ rebellem esse. Magnum scelus, si commissum est: sed quid, si non est commissum? magnum etiam criminationis scelus & pari pœna feriendum. Hæreticum esse negauimus: criminofum & periurum non agnoscimus. Criminofus si fuit, id à Pio & Gregorio didicit: ex quo à Gregorio discessit, criminibus renunciauit, quæ dicuntur, antea etæ vitæ. Quod autem periurum esse narrat, graue est: sed quo nomine periurum? quia non seruauit fidem S. R. E. datam. Miror Gregorium xiii. Iurisconsultum eximium ita in rem perspicuam & planam impingere. Fidem primò Coloniensis Archiepiscopus dederat Christo Seruatori nostro, dedit secundo Papa. Hæc autem illi tam aduersatur quàm Papa Christo: aduersatur planè. Sic Gebhardus sentit, ex quo hanc fidem cum illa ex verbo Dei comparauit. Rogote, Gregori, utristare Gebhardum oportuit? A priore non liberauit Christus, nec Papa liberare potuit.

Pricri

Priori ergo stare ipsum oportuit, & postquam exciderat, Christo priori iustoque Domino se restituere. Deinde Pontificiam tyrannidem ponamus non esse de regno Antichristi, sed Pontificem Christi vices gerere: quatenus tandem ratione vincas periurium? Nam quum fidem dedit Pontifici, dedit Christo cuius vicem ille obiri à se gloriatur. Quod ergo promisit, Christo promisit, non Papæ: & si quid Papa mandauerit, certè Christo propter ipsum, Papæ propter Christum parendum fuit, ne beneficium Christi committeret. Quid autem si aliud Papa exegerit quàm in mandatis à Christo habet? optimè profecto sibi Gebhardus hac in re consuluit, qui Christo potius mandanti quàm Papæ fingenti & falsario commiserit. Est quidem omnis anima superioribus potestatibus subiecta: sed nulla est potestas nisi à Deo. Deus potestatem supremam obtinet, Rex Regum & Dominus Dominorum est, ac proinde infimus quisque vasallus primò, præcipuè, & propter ipsum parere semper debet voluntati Dei. Hæc te ex iure, Gregori, videre oportuit, non commenta tua importunitate & impudentia summa profundere.

Sed quam sententiam, Deus bone! Primum anathematizatur, traditurque Satana deditione irrevocabili: hoc enim sibi vult anathema. Scilicet ita Christus, Apostoli, Patres, Ecclesia prisca pronunciauerunt. Iudex incompetens, pars aduersaria, sine cog-

nitione causæ legitima præuenit cognitionem legitimam competentis fori, & neque seruatibus gradibus pietatis atque charitatis, neque præuentibus omnibus iustis officijs in re tanta præceptum ad anathema pronuntiandum rapitur. Olim prisca Ecclesia vix in priuatum quemquam & certum hominem vsa est anathemate: si quando oportuit, mirum quantum temporis in monitis, reprehensionibus, sollicitationibus, precibus, interminationum formulis dirarumq; (vt vocant) gradibus fuit obseruatum. Hæc omnia Papæ homini religiosissimo sanctis canonibus ad amussim inherenti, liberum est prætersilire pro sua illa supra quàm diuina potestatis plenitudine. Ecquem seruum Papistam non pudebit istius facti, si ad rem propius animum aduerterit?

Deinde omnino priuat omni iure tum ad Ecclesiam Colonensem tum ad res ceteras spectante, id est, Electorali gradu, dignitatibus, & bonis non solum aduentitijs, sed etiam patrimonialibus: vacare Ecclesiam Colonensem iudicat, & omnes Gebhardi actiones in futurum dicit infirmatas. Quid plura? dicat hæc audiens à seuera, irata, & furibunda matre exheredari filium & pro non filio haberi. Miror si hoc Christus Ecclesie Catholice sponsus annuerit, qui filium hunc semine incorrupto verbi generauit recens. At qui non potest id vlla mater facere sine consensu patris, sine causis grauissimis, sine earum

cogni-

cognitione iusta: minus etiam dissentiente patre; at
 reclamante, minimè. Voluntatem videmus Papa
 & Consistorianorum Cardinalium: sed hac non est
 Christi, non Ecclesie voluntas: imò hac ab illis dicun-
 tur contra voluntatem Christi, in cuius Testamen-
 to legimus, *Quicumque fecerit voluntatem Patris* Matth. 23
mei qui in cœlis est, is meus frater & soror & mater
est. Sed quid illa fiet laudabili consuetudine qua in
Imperio obtinet? In rei caput & fortunas de eadem
causa nemo potest inuolare. Si ergo Pontifex Geb-
bardo legitimè iudex datus esset, atq; hic peractus
reus, tamen exceptione hac se optimo iure defenderet
Archiepiscopus, Nonne tibi satis est meum caput a-
nimamq; meam exponi omnibus iniurijs hoc tuo ana-
themate? cur mihi beneficium illud non sines integrũ
quod fontes quique grauissimi in Imperio obtinent?
quòd si rationem mei non habendam putas, saltem
habeto publicarum legum. Si me hac iniuria afficien-
dum putas, quid iura publica commuerunt? quid
te offendit Imperij huius autoritas? Tu etiam mihi
patrimonium adimes? Hac profectò non solum rei
familiaris meæ iniusta depraedatio esset, verum etiam
Imperialis iuris violenta & intoleranda concussio.

Hinc malum tertium nascitur, quòd omnes
 qui in ditione Coloniensi sunt à iure iurando quo ob-
 stricti fuerunt Gebhardo absoluuntur, cum interdi-
 ctone quis porrò mandatis illius pareat, &c. Audax

facinus, quòd in Germania hac subditi à iureiurando & fide suo Magistratui data liberantur, & contrarium mandatum iubentur accipere. Quid enim non audeat Pontifex? verumtamen hoc ille, cuiusmodi est, nec debet nec potest facere. Non debet, quia perfidia est quam in genus humanum inuehit, probat, imperat, exemplumq; omnibus statuit perfidie licentiosissima. Non potest autem, quia vel natura teste is demum cui data est fides ac non alter potest absoluerè: presertim autem in hac causa, quia neque iudex est competens, neq; ritè cognouit, neq; formas & cautiones iuris adhibuit quæ ad rem tantam discernendam sunt necessaria, ut antè pluribus demonstrauimus.

Quid quartum? mandatur noua electio Capitulo, non obstantibus ullis legibus & privilegijs, ac propterea citari Capitulares omnes precipitur ut ad diem dictam compareant imperata electionis ergò. Leges igitur Casareas non curat Papa, non privilegia iam olim concessa atq; attributa, non indulgentias suas. Ac de Pontificijs quidem indulgentijs non miror: nam bene & prudenter Iurecoss. olim statuerunt non debere cuiquam nocere liberalitatem suam: itaq; Pontifices si quid prolixè & liberaliter indulserunt (sunt enim plerumq; in re aliena liberales sine sumptu suo) illud pupillari lege recipiunt & se restituunt ipsos in integrum sine cognitore: quis enim
de

de Pontificum causa cognosceret? Verumtamen parcere debuit sanctus ille Pater legibus Imperialibus, Caesaris Electorum ordinumq; honori & dignitati consulere & aliquid eis tribuere, ciuitatis Coloniensis, ditionis, adeoq; naturæ ipsius iura suo loco relinquere. Hæc Pontifex nihil moratur omnia, nihil obstant voluntati eius, conturbat res diuinas, humanas, sacras, profanas, plenitudine potestatis suæ. Desipuit ergo non mediocriter fretus sua plenitudine, quum Germania proceres adeo putauit desipere ut hæc non videant reposcantq;. De Capitularium autem citatione ad certam diem imperata quid dicturi sumus? Oviculam dicas imbellem & simplicissimam esse, ab omni praua cogitatione abhorrere: sed quid fuit insidiosius? Nouit Pontifex Capitularibus aliquot esse qui Gebhardi causam probent, plures qui actiones violentas collegarum suorum improbant: nouit altero conuentu Capitulari non iurgia solum & minas sed pugiones etiam transcurrere ut unus confoderetur qui sententiam suam ex officio liberè dixerat: denique nouit omnia ad seditionem & caedes esse comparata. His ergo qui contra sentiunt quid tribuit Pontifex hac citatione sua? nempe ut aut periclitentur de vita si aderunt, aut metus causa votis aduersariorum adiungant sua: sin autem aberunt, contumacia nomine abdicentur. Non satis fuit, o Gregori, citari bonos, nisi etiam vis auertere-

tur eorum qui ad maleficia iam diu fuerunt compara-
ti. Illos ita citari oportuit ut horum coërceretur im-
petus & violentia. Si illorum vita & honori insidia
palàm sunt posita in Capitulari confesso, non placet
cauere: iam verò si non adfuerunt actioni nouæ, non
placebit hos exceptione defendi. Quod metus, & dig-
nitatem suam retinere. O contumeliam!

Postremò autem quàm festiuum illud est, quòd
per scriptiones sui diplomatis non à notarijs solum,
obsignari mandat, sed à suis quoq; sacrificulis, & in
iudicijs omnibus hac lege haberi rata? Aut igitur fal-
sarijs abundat Roma quòd huius cautionis tam re-
pentè venit in mentem Pontifici, aut Notarijs Ger-
mania censoriam notam voluit imprimere, tan-
quam si falsas tabulas aut non idoneas leuitate perfi-
diaq; maxima exararent. Sic nullus est ordo per Ger-
maniam totam, in quem Romanus Pontifex hoc
tam breui scripto non sit iniurius.

Illud verò quantò festiuus? quòd istis omnibus
attexitur sanctio Pontificia & denunciatio porten-
tosa indignationis ab omnipotente Deo & beatis Pe-
tro & Paulo Apostolis. Nondum enim à spectris &
terriculamentis suis Pontifex didicit abstinere, qui
spectra tamen in Germania fugari expertus est iam-
diu. Nos autem Romanos istos Lemures in Remu-
rinam possessionem Auentini montis relegantes
Romano

Romano stylo condonabimus, pro certo habentes quod iste suis diris negat, Petrum, Paulum, & alios Apostolos nunc quiescere à suis laboribus, & nihil minus quàm ad huiusmodi Papales minas attendere. Hæc ergo illa est ratio anathematis quam Gregorius noster hoc tempore & loco pro plenitudine potestatis suæ putauit usurpandam.

Atque hæc quidem mala & incommoda sunt grauissima in Pontificio hoc anathemate. Restat ut (quod tertio loco facturos diximus) de effectu istius anathematis dicamus paucis, quem omnes boni animo præuident, & cuius mala perhorrescunt quicumque bene Germania cupiunt. Ac multa quidem istius anathematis effecta ab ijs prædicari possent qui plus ingenio, peritia rerum & commoditate dicendi valent: mihi verò ad rem præsentem videtur satis, si pauca quadam ex multis breuiter demonstrauero. Dicimus igitur hoc anathemate euentura esse hæc: iura & libertates Cesaris ipsius, Electorum, Principum, omniumq; Imperij Ordinum, si nunc rumpi ceperint, inclinatura esse in posterum & miserè tandem ruitura: tum regna ipsa, potestates, & dignitates omnes quarum hic in Germania cognitio iure ad Germanos pertinet, in tyrannicâ Papæ manum potestatemq; deuentura: prætereà non esse pacem inter singula Imperij membra,

inter Electores, praesertim, constituram: item doctrinam, pacem, & securitatem bonorum qui puriores Ecclesias colunt in Germania tota periculum non mediocre (ne quid dicam grauius) subituram: ad hanc Coloniensis Ecclesia, ciuitatis, & ditionis statum venturum in discrimen esse, cuius ne ipse quidem Pontifex sit futurus expers: postremo infidelibus Turcis & alijs aditum in Germaniam sterni & interneccionem certam vastitatemque comparari.

Imperialia iura atque libertates omnium perituras breui, si anathema istud obtinebit, certis rationibus facile est commonstrare. Primum enim si dictum illud impudens in Germania semel inualescat, non obstantibus priuilegijs quibuscunq; etiam Apostolicis, &c. si factum istud accipiatur, Electorem sine cognitione qua Imperij cauetur legibus per Pontificem abdicari: iam ex facto Germania sciens prudens suo iuri renunciauerit. Hoc enim neq; à Cesare, neq; à Principibus Illustrissimis, neq; ab Ordinibus Imperij totius ferri potest, quin & Pontificia auctoritati dedant sua ipsorum iura, & publica quoq; Imperij (cui in contrarium dederunt fidem) sinant mancipari. Deinde nota est iam & explorata plus satis Pontificum auaritia, ambitio, ingluuies, perfidia, qui semper iure pupillari sunt in amittendis possessionibus, Giganteo robore in acquirendis, & in administrandis Troiano utuntur dolo. Hunc sibi Pontifices

rifices bolum è faucibus eripi, ubi semel indiderint,
 nequaquam perferent, etiamsi totus Acheron per-
 mouendus esset: potius ut Gangrena depascent alia
 ex alijs Germania membra. In primis autem quis du-
 bitet, si qui aut amore & gratia Pontificum, aut
 finitimorum suorum odio atque inuidia, aut com-
 modorum spe, aut religionis specie facinus hoc fece-
 rint vel dissimulauerint, hoc Deum iusto iudicio
 ulturum esse? An ergo nesciunt illi quod Alexander
 Severus olim ex Christianis didicerat, Quod tibi nõ
 vis, alteri ne feceris? Nam siue faciant ipsi, siue
 fieri sinant, nihil aut parum refert. Abiectam publici
 boni curam detestatur Deus, & officij in Rempubl.
 omisi culpam repositurus est. Sperabunt fortasse
 illi se sibi nouas tabulas à Pontifice curaturos: fallun-
 tur autem si putant illum renunciaturum esse pleni-
 tudini potestatis suae ipsorum caussa: nunquam dum
 erit Pontifex, formula hæc Pontificia deerit aut sty-
 lus mutabitur, non obstantibus priuilegijs quibus-
 dam, etiam Apostolicis, &c.

Quid? quod non iura solum & actiones Prin-
 cipum, Rerumq; Pub. Pontificibus mancipantur,
 sed etiam possessiones, ditiones, potestates, dignita-
 tes, regna à solo Pontificum pendere nutu deinceps
 dicerentur? Principes exautorare, subditos à fide
 data absoluerè, alios ex animi sententia sufficere,
 subditos eòdem cogere sine cognitione Imperij: quid

hoc est, nisi principatum atque tyrannidem, in Caesarem, Electores, Principes, Ordines, Imperium denique totum exercere est? Quòd si quis se hodie esse in gratia putet Pontificis, velim cum animo suo idem quoque cogitet instabilem esse & vitream illorum gratiam, frequentem perfidiam, perpetuam tyrannidem; proinde quibuscumque promeretur ipsum officijs, nec sibi nec suis dum gratificatur tyranno, consulere, sed plerumque à tyranno perniciem, à propinquis nullam nisi malam gratiam reportare. Sic abit illa amplissima & aurea commodorum expectatio, & ea ipsa è manibus excidunt qua possideri certò obtineriq; ab ipsis videbantur. Horret animus eorum malorum recordatione, qua ò tandem subiuerunt qui Pontificum technis operam suam commodarunt rei priuatae studio, aut ab illorum fide & liberalitate falsa pependunt.

Illud amplius cogitemus, obsecro, qua pax in singulis membris Imperij futura est, si succedant ista. Hic dispositionem iuris possessionumq; omnium ad Papam censebit pertinere, alter pernegabit contra, alius partem aliquam ei adiudicabit, alius deliberandum putabit, & tanquam spectator otiosus aut rixas negliget aut omnia ludificabitur. Quid tutum, certum, stabile, coniunctum futurum est, si ferantur isthac? In primis autem Illustrissimorum Principum Electorum conditionem futuram

reputans non video quàm bene pax inter ipsos coli
 & foueri possit, hac probata lege. Nam increuerit
 iam maximè Papa autoritas, si fractis legibus Impe-
 rij de Electoribus quos Ecclesiasticos vocant solus
 cogniturus est, & ius legitimum Casari ac Coelecto-
 ribus adempturus. Hinc se Ecclesiastici multò magis
 quàm antehac Pontifici esse obstrictos sentient, de cu-
 ius sola autoritate pendeant, & à quo solo sibi sit me-
 tuendum. Post auctas cristas atque confirmatas non
 dubitabunt in Electores alios erigere, si Ecclesiastici
 de secularibus possint, seculares verò de Ecclesiasticis
 non possint cognoscere. Id autem quàm sit indignum,
 quàm parum ad ordinem aequalitatem pacemque
 commodum, malo ab aliis expendi quàm copiosius à
 me explicari. Postremò an illud æquum est, Illustrissi-
 morum Electorum familias amplissimas & antiquis-
 simas ab his hominibus iudicari, hos autem ab illis mi-
 nimè? Atqui Casarem ipsum, si quid aduersus eum
 intenditur, aurea Bulla obstringit, ut se in conuentu
 Imperii sistat & defendat causam suam Comite Pa-
 latino Electore Preside: & noui etiam homines hoc
 ius obtineant ut in Imperio imperent, ac non
 accipiant imperata ab Imperio toto? O audaci-
 am!

Verùm quid sanctissima hac nostra & salu-
 tari doctrina futurum est? quid religionis pace?
 quid bonorum securitate, nisi hoc auertatur ma-

lum? nam in bonos hac intenduntur omnia. Vestra, ô Principes Illustrissimi, & patrum vestrorum fides his cuniculis in discrimen vocatur: vestra, ô pij & sapientes viri qui fundamenta cœlestis illius doctrinæ olim iecistis per Dei gratiam & qui adhuc superstruitis in Domino, vestra inquam diligentia laborésque fidelissimi oppugnantur: pax in causa religionis olim sapientissimè constituta, nunc concutitur grauissimè: Jam eripitur vobis è manibus, nisi sapiamus, illa securitas qua amicè fraterneq; conuixistis inter vos, & propinquis vestris vsq; estis familiarissimè, quum ciuilis ordo quem sanctificauit Deus, ordo beneuolentiam, beneficentiam, humanitatemque fouens & educans conturbatur. Cogitate per Deum immortalem, cogitemus ad unum singuli, & coniunctis studijs caueamus demisq; operam, ne deinceps hoc tantum bonum nos etiam prosequentes fugiat, si nunc quum expugnatur, ipsum patimur nobis intercipi imprudentia, aut facilitate & leuitate aliqua abijcimus.

Ecclesiam verò Coloniensem, & ciuitatem florentissimam ac ditionem totam quis non videat dari precipitem in discrimen grauissimum? Etenim Gebhardum Truchsum ab incompetente iudice sine cognitione & iuris forma illegitimè condemnatum contra Imperiales leges non est credibile hanc iniuriam perlaturum esse (quod etiam publico suo scripto

scripto non obscure professus est) sed rationes inu-
 rum ad restitutionem sui legitimam. Ante omnia
 verò ipsum Ecclesie Capitulum, quod temere fuit ad
 nutum Pape in has arumnas coniectum, ut discidijs
 & diuisionibus laboraturum est diu? Equidem
 perhorresco totus, quum diuturna mala animo repu-
 to in qua coniectum est hac noua & insolente rerum
 administratione, quam absentes reijciunt, quam ex
 ijs qui adsunt non pauci reprobant, quam efficiunt
 paucissimi sua audacia & violentia, & quam in ip-
 sorum capita metus est incasuram. Quòd si in eo tan-
 tum membro malum subsisteret, equiore fortè ani-
 mo ferret pars bona Germania: sed quàm graue il-
 lud est & miserabile, quod ciuitas ipsa & tota ditio
 ex hoc conflagrat incendio, & (nisi Deus è calore-
 spiciat) miserrimè consumetur? Nam ciuitatem
 suis factionibus iamque plus satis Capitulum impli-
 cavit, & porrò magis ac magis (ni sibi cauerint)
 implicaturum est: hinc nascetur in ciuium animis
 odium & indignatio in Capitulareis, & incesset
 mentem fera Bauarica turris ad Rhenum, & rei o-
 lim inter Capitulum & ciues inita recordatio: hinc
 aduenarum varia de Coloniensium rebus gestis sen-
 tentia, ludificatio, & inconstantia, leuitatisque
 (ne quid dicam grauius) exprobratio. Ditionem
 verò, Deus bone, quas calamitates credibile est ex-
 perturam? Nam cum iam manipulares aliquot in

Nota de
 Sainero

regionem inuēti omnia flagitijs, sceleribus, inhumanitate, impietate compleuerint, res diripuerint, omnia populati sint, in puellas & in pueros etiam turpissimo scelere exarserint, nihil denique sanctum integrum & inuolatum ab audacia, avaritia, ambitione, violentia, immanitate reliquerint; non potest profectō fieri ut nouis aucti copijs refrigescant ab impuritate sua, sed potius (ut augete numero fiducia solet animorum augeri) profusi in omne scelus & impietatem futuri sunt, & dittonem totam suis depredationibus exhaurient implebuntque maleficys.

Postremum illud etiam accedet incommodum, nisi auertat Dominus, quod vicina gentes externa Germaniam, qua haec tenus terrori fuit ipsis, ludificabuntur, & de inuadenda illa cogitant hac sibi commodē occasione oblata. Nam dubium nemini esse potest iam apud omnes percrebruisse rumorem istum (ut vires acquirit eundo) nunc scissam esse Germaniam, in armis esse, dimicare, cadibus & sanguine abundare, in suum exitium concurrere. Accurrent emissarij Pontificis summi incendiario- rum Principis, suos accendent, acuent, confirmabunt: aderunt mucrones Hispanici, Gallica saga, aues denique velut sibilo accita ex omnibus Europa partibus cruentas mactationes obseruabunt, miseramque Germaniam in suum exitium conspirantem atque

atque ruentem adiuuare ad perditionem conabuntur, ut in frustra dissectam partiantur. Neque verò in Coloniensi ditione subsidet furor: sed tanta futura est rerum indignitas, si hæc Pontificum incendia perferantur (quod absit) ut Germanos peruagante funesto illo incendio tum alios ab alijs cauere sit opus, horrendum dictu, tum ab exteris viribus hinc inde occasionem hanc aucupantibus sibi consulere. Huic Constantia non satis dignum officijs laboribusq; suis premium videbitur: alteri Cameracū, Traiectum utrumque, Geldria, &c. non satis esse putabuntur, nisi insidietur vicino opido & illud reportet opera pretium: illi Metis, Tullum, Virodunum sordere videbuntur, nisi auctarium suæ inanis opera accesserit. Quid plura? ne Turcis quidem ipsis gratius quidquam potest accidere, quàm ut in sua ipsius viscera Germania seuiat, & ianuam patefaciat crudelitati ipsius.

Quæ cum ita sint, speramus & confidimus omnibus qui bene Germania cupiunt de his rebus cogituros serio, antequàm grauius inualescat incendium subiectum à Gregorio XIII. Pontifice: qui contra omnia iura, contra Imperiales leges, contra dignitatem Cæsaris, Principum, omniumq; ordinum Imperii hoc tetrum anathema obtrusit Germania, ut hic in Germania hac inani specie tyrannis ipsius possit obtinere. Rogamusq; primùm omnibus qui anathe-

ma istud lecturi sunt, ut accuratè expensa impietate
 & iniustitia eius omne studium, laborem, operam,
 atq; industriam conferant ad commune bonum posi-
 tum in sceleratissima istius tyrannidis propulsatione,
 prout facturos esse confidimus: maximè verò Deum
 Opt. max. prudentia, consilii, & fortitudinis auto-
 rem, ut tum bonorum omnium animos instruat de
 rei gravitate, consiliis ornet, conatus secundet ac
 defendat ab omni malo, tum ipse gratiosè perficiat
 quod nō potest assequi humana infirmitas, gloriamq;
 suam & pacem populi sui ita in Germania stabiliat,
 ut nunquam Pontificum artibus aut administro-
 rum eius aliorumq; violentia labefactari
 aut conuelli possit.

GREGO-

CREGORIVS EPISCO-
 PVSVS SERVVSVS SERVORVM DEI
 AD FVTVRAM REI MEMORIAM.

H Vmani generis conditor & redemptor,
 & summus æternusq; Sacerdos in cœlis
 regnans, sanctam Ecclesiam suam Ca-
 tholicam ita B. Petro Apostolorum prin-
 cipi ac eius successoribus Romanis Pontificibus
 regendam tradidit, vt ij super regna & gentes
 constituti, potestatisq; diuinæ principatum in
 terris obtinentes, quid in ea plantari, euelli, ædi-
 ficari aut destrui opus esset, decernerent ac iudi-
 carent. Nos igitur in eadem Apostolicæ sedis spe-
 cula, quamquam tanto oneri impares, sola Dei
 miseratione & gratia collocati, ad satisfaciend-
 um muneri nostro eo solertius incumbere de-
 bemus, quo magis huius seculi calamitosi tem-
 pestates ingrauescere & nostram vndiquaque
 vigilantiam requiri non ignoramus. Proinde
 cum ex multorū sermonibus & literis grauis iam-
 pridem rumor ad aures nostras peruenisset, de tur-
 pi & flagitiosa vita Gebhardi Truchsi, qui Eccle-
 siæ Coloniensi præerat, ingenti sanè dolore ex
 tam graui Ecclesiæ vulnere fuimus affecti: & con-
 tinuo literis nostris ac per Principes & insignes vi-

H

ros sui eum loci, officij, fidei, ordinis, ac iurifurandi monere, & quacunq; potuimus ratione & caritate verè paterna ad sanitatem reuocare conati sumus. Sed ille, vt erat peruerso & obdurato animo, vel literas nostras ad se peruenire passus non est, vel, si quas alias de eadem re accepit, & homines certos ad se hortatu nostro à nonnullis Principibus missos audiuit, iis ita respondit, vt factis appareret, sibi in animo esse nostrum illorumq; officium eludere, auctoritatemq; contemnerè, ac deteriora quæque cogitare ac moliri, sicuti paulo pòst re ipsa declarauit. Nam præter alia enormia delicta, quæ antea ille perpetrasse dicebatur, superioribus diebus palam omnibus factum est, & nos multorum fide dignorum relationibus & literis, aliisq; authenticis documentis & fama, voceq; ipsa publica notum & compertum habuimus, ipsum cum primariis diuersarum sectarum hæreticis intimam consuetudinem habuisse, consilia communicasse, impium fœdus cum illis pepigisse, vt scilicet post nefarias & sacrilegas nuptias quas animo destinauerat, Ecclesiam simul Colonensem ipsorum ope & auxilio retineret, scripto à se semel atque iterum peruulgato ab Ecclesia Catholica defecisse & in hæresin incidisse, potestatem suis subditis eandem hæresin amplectendi fecisse, ac tandem publicis nuptiis cum
quadam

quadam muliere, hæretico Ministro Calviniano conciliante, contractis, se coinquinasse, ac postmodum cum eadem prætenſa vxore publicè conuiuia celebraſſe, & choreas ac tripudia duxiſſe, Bonnam inſigne Coloniensis ditionis opidum, aliaq; loca vi occupasse, præſidio militum firmasse, apertamq; tyrannidem Capitulo frustra reclamante, exercuisse, scripturas omnes ad Ecclesiam Coloniensem pertinentes & aurea argenteaque vasa, quæ Bonnæ custodiebantur, corripuisse, & secum asportasse, totam deniq; ditionem bellicis tumultibus & periculis implicasse, & ſpiritualia ac temporalia omnia pessundedisse. Igitur nos tot tantisq; in hoc quasi monstrum congestis delictis, quæ adeò publica & notoria, vt nulla possint excusatione aut tergiuersatione celari, commoti & impulsī, causæ huius cognitionem & decisionem à dilecto filio nostro Andrea Cardinali ab Austria, cui tanquam legato commissa fuerat, auocantes & ad nos trahentes, sacris Canonibus ac prædecessorum nostrorum constitutionibus contra hæreticos editis inhærentes: quamquam eum propter præmissa ab omni iure suo cecidisse dubitandum non erat; tamen vt id omnibus constaret, re cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus communicata, de eorumq; consilio & assensu, motu proprio, ex certa scientia, ac

etiam de potestatis plenitudine suppletes omnem iuris defectum, si quis sit in Consistorio nostro secreto, Gebhardum Truchsum prænominatum, vti hæreticum notoriũ, & infinitis prope criminibus maculatum, ac periurum, & Ecclesiæ Romanæ rebellem, ac excommunicatum & anathematizatum tanquam membrum putridum & ab Ecclesiæ Catholicæ corpore separatum, dicta Ecclesia Archiepiscopali Coloniensi, omniq; titulo, officio, dignitate, ac iure quod sibi ad eam quouis modo competere posset, nec non aliis omnibus dignitatibus, canonicatibus, beneficiis, officiis, pensionibus, iuribus, feudis, actionibus, & iurisdictionibus quibuscunque, quæ huc vsque quouis modo habuit, possedit, priuatum fuisse & esse declaramus, & quatenus opus sit de nouo priuamus, Ecclesiamque ipsam Coloniensem & cetera omnia prædicta vacare decernimus, ac ad illa aliãue in posterum obtinẽda penitus inhabilem fore statuimus & mãdamus: Declarãtes propterea, si deinceps idẽ Gebhardus in his quæ erant prius sui muneris ratione omniũ supradictorũ se immiscere præsumpserit, omneis & quoscunq; actus in quibus ipsum interuenire contingat, nullius esse roboris & momenti, ita vt nullo vnquam tempore firmitatem habeant nec vigorem. Quocirca Decanum, Canonicos, & Capitulum

pitulum dictæ Coloniensis Ecclesiæ, omnes pa-
 rochos, ac vniuersum ciuitatis ac prouinciæ eiuf-
 dem clerum, nec non vasallos subditosq; & ciui-
 tatum, opidorum, locorum gubernatores, arci-
 um præfectos, officiales & ministros quoscuq;
 à iuramento, si quod ipsi Gebhardo præstiterunt,
 liberos & exemptos esse, ac nulla in re ei obedi-
 entiam deberi, similiter statuimus & declara-
 mus: mandantes eisdem & eorum cuilibet sub
 excommunicationis pœna quam ipso facto con-
 trauenientes incurrunt, vt posthac Gebhardo su-
 isq; procuratoribus in aliquo non respondeant,
 vel pareant, vel parère intendant. Cæterum idem
 Coloniense Capitulum seriò monemus, vt quum
 primùm de priuationis sententia notitiam habu-
 erint, ad electionē noui Archiepiscopi, termino
 ad conueniendum Canonicis absentibus præfixo,
 omni mora cessante procedant, non obstantibus
 priuilegiis quibusdam, etiam Apostolicis Præfuli
 Coloniensi forsitan concessis, approbatis, & in-
 nouatis, ceterisq; contrariis quibuscunq;. Vt au-
 tem hæ literæ ad omnium notitiam facilius de-
 ducantur, volumus & eadem auctoritate Apo-
 stolica decernimus, vt earum transsumptis, ma-
 nuscriptis vel impressis, Notarij alicuius publici
 manu subscriptis, sigilloq; personæ in dignitate
 Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus

fides adhibeatur in iudicio, vel extra illud, quæ haberetur ipsis præsentibus, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ auocationis, suppletionis, priuationis, statuti, declarationum, mandatorum, voluntatis, & decretorum infringere vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem Omnipotentis Dei ac B. Apostolorum eius Petri & Pauli se nouerit incursum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Domini-
cæ 1583. Pontificatus nostri II.

